

„Minden gyermeket közvetlenül születése után anyakönyvezni kell és nevet kell neki adni.”

Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 24. cikke¹

Bevezetés

Ma Magyarországon előfordulhat, hogy valakit névtelenül temetnek el. Ritka, ugyanakkor fájdalmas az az eset, ha egy újszülöttet úgy magára hagyunk, hogy még nevet sem adunk neki. Városunkban történt néhány évvel ezelőtt, hogy az egyik reggel egy hajléktalan a kukában guberálva egy halott csecsemőt talált. Bár hamar kiderült, hogy kik a szülei, ők nem kívántak nevet adni a gyermeknek. A jelenlegi hazai jogszabályok szerint a gyermeket egy felirat nélküli kereszt alá temették.

Szabályozás

Az anyakönyvezést és a névadást hazánkban az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény² szabályozza. A jogszabály értelmében előfordulhat az az eset, hogy a gyermek születése után nem kap nevet, ami ellentétes az erkölcsi érzékünkkel és a Magyarország által is aláírt Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával.

A névadás jogi szempontjait vizsgálva különbséget kell tennünk az ismert és ismeretlen szülők, továbbá az élve születés kérdésében. Ha a gyermek szülei ismertek, akkor ők adnak nevet a gyermeknek. Ha az ismert szülők nem nyilatkoznak a gyermek keresztnévéről, akkor gyámhivatali eljárás keretében kap keresztnévet a gyermek a családi név mellé. Amennyiben a szülők nem ismertek, akkor szintén a gyámhivatali eljárás keretében kap nevet a gyermek, ami akár 30 napig is elhúzódhat. Így arra is találunk példát, hogy valakinek családi neve van (mivel a szülők ismertek), de keresztnéve nincs. Az anyakönyvben például a Kovács családi név szerepel, de a keresztnévnél „a szülő nem nyilatkozott” bejegyzést találunk.

Ha az ismeretlen szülő gyermeke 30 napon belül életét veszti a kórházban, vagy feltételezhetően élve született de holtan találták, nem kap nevet.

Ha az ismert szülő nem nyilatkozik gyermeke nevééről, akkor az akár 30 napig is elhúzódó gyámhivatali eljárás végéig név nélkül kell élnie. Azokat a gyermekeket, akik élve születnek, de holtan találják őket és a szülei nem nyilatkoznak a nevükről, név (keresztnév) nélkül temetik el.

1 http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=2483.4091

2 http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=129886.340313

Javaslat

Egy név... ennyit minden ember érdemel. Azokban a bizonytalan esetekben, melyekben holtan talált csecsemőről van szó, feltételeznünk kell, hogy a gyermek élve született, így javasoljuk, hogy a gyámhivatali eljárást is kezdjék úgy, hogy a gyermeknek neve van. **Arra az átmeneti rendelkezési időre, amíg a gyámhivatali eljárás tart, kapjon mindenki nevet, ami megjelenik már a kórházi nyilvántartásban és a gyámhivatali dokumentumokban, vagy – ha az eljárás ideje alatt életét veszíti – akkor a halotti anyakönyvi kivonatán és a sírján.**

Az anyakönyvi eljárásról szóló törvény 7. § (1) és (4) bekezdése alapján a születést a területileg illetékes anyakönyvvezető jegyzi be. Javasoljuk, hogy az anyakönyvvezető – ilyen esetekre kialakított szabályok vagy ajánlások alapján – a gyámhivatali eljárás idejére legyen illetékes a gyermek névadásában. Az örökbefogadásokhoz hasonlóan később lehetőség nyílik a gyermek újraanyakönyvezésére egy másik névvel oly módon, hogy az eredeti neve csak az anyakönyvben jelenik meg.

Ugyanezen törvény 44. § (6) bekezdése alapján az anyakönyvvezetőnek utalnia kell arra, ha a szülők nem nyilatkoznak a gyermek nevééről. Javasoljuk, hogy ez a pont is módosuljon úgy, hogy legyen illetékessége nevet adni a gyermeknek.

Az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályiról szóló 32/2014. (V. 19.) KIM rendelet³ 26. §-a is leírja a fiktív adatok módosításának lehetőségét a gyermek családi jogállásának rendezésekor. Javasoljuk, hogy hasonló két lépcsős eljárás alkalmazásával minden megszületett gyermeket névvel lehessen anyakönyvezni.

Társadalmunknak el kell ismernie minden embert függetlenül attól, hogy milyen környezetben jött a világra, szeretik-e a szülei vagy sem, gondoskodnak-e róla vagy sem.

Frivaldszky Edit

igazgató

Emberi Méltóság Központ

3 http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=169261.332363